

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ СТІЙКІСТЮ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

MANAGEMENT OF THE FINANCIAL AND ECONOMIC STABILITY OF COMMERCIAL BANK IN CONDITIONS OF ECONOMIC COMPETITION

УДК 338.27

Шмиголь Н.М.

д.е.н., завідувач кафедри обліку та оподаткування
Запорізький національний університет

Касянок М.А.

магістрант кафедри обліку та оподаткування
Запорізький національний університет

У статті досліджено та розроблено теоретичні положень та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення фінансової стійкості задля забезпечення банку конкурентоспроможності, важливості стійкості як передумова забезпечення його конкурентних переваг.

Ключові слова: банк, фінансова стійкість, конкурентоспроможність, показники, рентабельність, ліквідність.

В статье исследованы и разработаны теоретические положения и разработка практических рекомендаций по повышению финансовой устойчивости для обеспечения

банка конкурентоспособности, важности устойчивости как предпосылка обеспечения его конкурентных преимуществ.

Ключевые слова: банк, финансовая устойчивость, конкурентоспособность, показатели, рентабельность, ликвидность.

The article explores and develops theoretical principles and elaboration of practical recommendations for increasing financial stability in order to ensure competitiveness of the bank and the importance of sustainability as a prerequisite for ensuring its competitive advantages.

Key words: bank, financial stability, competitiveness, indicators, profitability, liquidity.

Постановка проблеми. У забезпеченні конкурентоспроможності банку провідну роль відіграє його фінансова стійкість. Високий рівень фінансової стійкості кредитно-фінансових установ забезпечує конкурентоздатність банківської діяльності та закладає основу для модернізації економіки та забезпечення її збалансованості. Фінансова стійкість банку є головною умовою його існування й ефективної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та практичні аспекти у сфері забезпечення економічної конкурентоздатності банків досліджували такі фахівці, як Азоєва Г.Л., Перцовський Н.І., Фатхутдінова Р.А., Антонюк Г.Я., Беленький П.Ю., Васильєва З.А. та ін.

Дослідженням теоретичних і практичних проблем оцінки, аналізу та забезпечення фінансової стійкості банків займалися зарубіжні та вітчизняні науковці, серед яких: Дзюблюк О.В., Коваленко В.В., Кочетков В.М., Михайлюк Р.В., Шелудько Н.М. та ін.

Постановка завдання. Метою роботи є обґрунтування теоретичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо підвищення фінансової стійкості задля забезпечення банку конкурентоспроможності, важливості стійкості як передумова забезпечення його конкурентних переваг.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні теми, що пов'язані з конкуренцією та конкурентоспроможністю є чи не найпоширенішими тематиками досліджень серед економістів, і судячи із наукового доробку вітчизняних і зарубіжних вчених ці дослідження є досить різноплановими.

Конкуренція (від лат. *concurrentia* – стикатися, змагатися) – суперництво між товаровиробниками за найбільш сприятливі, економічно вигідні умови виробництва та реалізації продукції. Конку-

рентні переваги в банківському секторі економіки залежать від конкурентних відносин на ринку та є безпосередніми характеристиками банку або банківського продукту, ознаками їх диференціювання і систематизації. У свою чергу, конкурентна перевага і конкурентоспроможність – це поняття, які тісно взаємопов'язані та взаємно доповнюють: конкурентні переваги є факторною ознакою, а конкурентоспроможність – результуючою. Поняття конкурентоспроможність, це «властивість товару нарівні з присутніми там аналогічними товарами, послугами або конкуруючими суб'єктами ринкових відносин» [3, с. 22].

Фінансова стійкість є одним з найважливіших індикаторів фінансової безпеки банку та більш за все відображає проблеми та тенденції банківського сектору, впливає на конкурентоспроможність та економічну конкуренцію, оскільки саме фінансова стійкість є результатом розвитку кредитно-фінансової установи. Проблема забезпечення та зміцнення фінансової стійкості банківської установи породжена необхідністю працювати в умовах підвищеного ризику, економічної і політичної нестабільності у країні.

Фінансова стійкість є фундаментальним поняттям, що найбільш точно відображає проблеми та тенденції розвитку банківського сектору, але серед науковців немає єдиного підходу до визначення поняття «фінансова стійкість банку».

В економіці «стійкість» розглядають як одне з понять концепції економічної рівноваги, згідно з якою досягнення й утримання рівноважного стану належить до найважливіших макро- і мікро-економічних завдань. Тобто економічні суб'єкти намагаються перевести економічну систему в оптимальний, рівноважний стан, який й асоціюється з поняттям стійкості.

Основна проблема стійкості банків пов'язана з нестабільною економікою України. Ця проблема

визначається насамперед стабільністю економічного середовища, яке оточує банк. Таким чином, ринкова категорія «фінансова стійкість банку» відображає фінансовий стан банківської установи в існуючому середовищі. Звідси можна виділити основні параметри фінансової стійкості банку: соціально-політична ситуація в країні, її загально-економічний стан, стан фінансового ринку, внутрішня стійкість банківської установи.

Фінансова стійкість комерційного банку може бути оцінена якістю активів, достатністю капіталу та ефективністю діяльності. Комерційний банк є фінансово стійким, коли має стабільний капітал, ліквідний баланс, вважається платоспроможним і задовольняє вимогам до якості капіталу. Важливу роль у забезпеченні стійкого фінансового стану банку відіграють ліквідність і платоспроможність. Ліквідність відіграє важливу роль як у діяльності комерційних банків загалом, так і в забезпеченні належного рівня їх фінансової стійкості зокрема. Банки повинні щоденно підтримувати достатній рівень ліквідності, що є необхідною умовою їх самозбереження та виживання.

Проблеми, пов'язані з ліквідністю, можуть виникати з таких причин: неспроможність банку планувати ліквідність і завчасно прогнозувати можливу незбалансованість між строками й сумами погашення розміщених активів і строками й сумами виконання зобов'язань (ця причина може мати місце через відсутність або неякісний аналіз розривів між активами і пасивами, неналежне вивчення грошових потоків клієнтів, особливостей їх ділової активності тощо); значна залежність від поточних пасивів при вкладеннях у довгострокові активи; суттєва залежність від субординованого

боргу за наявності значного ризику його невідновлення після настання строку повернення; низька репутація на міжбанківському ринку; відсутність плану дій підрозділів банку на випадок кризи ліквідності [1, с. 19].

Чим вищий рівень фінансової стійкості комерційного банку, тим більше він незалежний від несподіваних змін на фінансовому ринку, від змін ринкової кон'юнктури. Для забезпечення стійкості банк має бути гнучким, оперативним, мобільним.

На фінансову стійкість банківської системи впливає безліч факторів, які залежно від якісних характеристик їх впливу мають як позитивне, так і негативне значення. На зменшення рівня фінансової стійкості банків можуть впливати наступні фактори: зниження якості банківських активів; втрата довіри з боку вкладників, що підтверджується фактом відтоку депозитних коштів; зниження ліквідності; зменшення капіталізації банків; скорочення ресурсної бази банків; зростання процентних ставок; збільшення обсягів неповернутих валютних кредитів; складнощі із залученням нових інвестицій, зумовлені кризовими явищами на європейських фінансових ринках та зниженням кредитних рейтингів значної частини українських банків.

Класифікація факторів, що формують фінансову стійкість банку, подано на рис. 1. Така класифікація виступає методологічним інструментом для дослідження фінансової стійкості; враховує такі фактори, які є необхідними під час розроблення конкретних пропозицій стосовно напрямків зміцнення фінансової стійкості банків. Наведені фактори є загальними для всіх банків й істотно

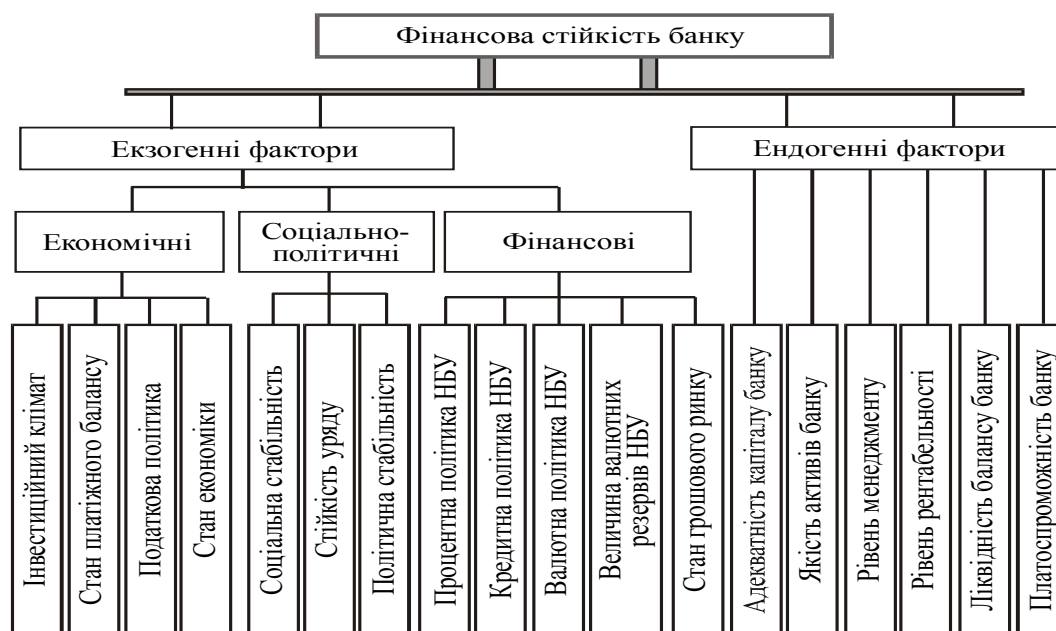

Рис. 1. Класифікація факторів, що формують фінансову стійкість комерційного банку [4, с. 40]

впливають на досягнення ними стану фінансової стійкості.

Зовнішні фактори впливають на банківську систему незалежно від діяльності банку, а внутрішні фактори залежать від функціонування самого банку, і визначають ступінь їх впливу на діяльність та стан банку.

При цьому, зовнішні фактори поділяються на економічні, соціально-політичні та фінансові. До економічних факторів відносять: інвестиційний клімат; стан платіжного балансу країни; податкову політику; стан економіки. До соціально-політичних факторів відносять: соціальну стабільність; стійкість уряду; політичну стабільність.

До фінансових факторів доцільно віднести: процентну політику НБУ; кредитну політику НБУ; валютну політику НБУ; стан грошового ринку; величину валютних резервів НБУ.

Разом з тим слід враховувати також і внутрішні фактори, які залежать від функціонування самого банку. До внутрішніх факторів доцільно віднести: якість активів банку; рівень менеджменту; рівень рентабельності; ліквідність балансу банку; платоспроможність банку; адекватність капіталу банку. Аналіз вищезазначених факторів дасть можливість виявити проблемні місця функціонування банку та вчасно прийняти рішення щодо усунення цих проблем, що призведе до підвищення ефективності діяльності банку.

Наведені фактори є загальними для всіх комерційних банків й істотно впливають на досягнення ними стану фінансової стійкості. Відповідно, при визначенні напрямів підвищення стійкості банків, доречним є врахування всієї системи факторів.

Оцінимо фінансову стійкість банку, використовуючи такі коефіцієнти: коефіцієнт надійності; коефіцієнт фінансового важеля; коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів; коефіцієнт захищеності доходних активів власним капіталом; коефіцієнт мультиплікатора капіталу. Алгоритм розрахунку й економічний зміст показників, що характеризують фінансову стійкість банку, наведено у табл. 1.

Для оцінки рівня конкурентоспроможності банку пропонується використовувати скорингову методику, основою якої є розрахунок кількості балів за оцінками фінансових коефіцієнтів і показників.

В основу методики покладено дві групи показників: показники, які характеризують ефективність діяльності банку; показники, які характеризують рівень його захищеності та здатність протистояти кризовим явищам. У табл. 2 наведено показники ефективності, формули їх розрахунку та характеристика.

Наступною групою є показники захищеності банку. Перелік показників захищеності банку, їх стисла характеристика подано в табл. 3.

Для оцінки стійкості та конкурентоспроможності банку використовується комплексна методика з інтегральним значенням у 130 балів – максимум по 10 балів на кожний із наведених показників (6+7). Рівень фінансової безпеки визначається за кількістю набраних балів. Розподіл балів з урахуванням значення показника наведений в табл. 3.

Для усунення недоліків методики, що пов'язані з жорсткою прив'язкою до нормативних значень показників і недостатнім ступенем врахування динаміки зміни показників, використовують так

Таблиця 1

Алгоритм розрахунку й економічний зміст показників, що характеризують фінансову стійкість банку [2, с. 558]

№	Назва показника	Алгоритм розрахунку за балансом	Економічний зміст показника визначає
1	Коефіцієнт надійності	$K_n = \frac{K}{3k}$	Співвідношення власного капіталу (K) до залучених коштів ($3k$). Рівень залежності банку від залучених коштів
2	Коефіцієнт фінансового важеля	$K_{fv} = \frac{3k}{K}$	Співвідношення зобов'язань банку ($3k$) і капіталу (K), розкриває здатність банку залучати кошти на фінансовому ринку
3	Коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів – достатність капіталу	$K_{yk} = \frac{K}{A_{zag}}$	Розкриває достатність сформованого власного капіталу (K) в активізації та покритті різних ризиків
4	Коефіцієнт захищеності власного капіталу	$K_{zk} = \frac{A_k}{K}$	Співвідношення капіталізованих активів (A_k) і власного капіталу (K). Показує, яку частину капіталу розміщено в нерухомість (майно)
5	Коефіцієнт захищеності доходних активів власним капіталом	$K_{zda} = \frac{(K - HA_d - 3b)}{Ad}$, де HA_d – недоходні активи; Ad – доходні активи; $3b$ – збитки	Сигналізує про захист доходних активів (що чутливі до зміни процентних ставок) мобільним власним капіталом
6	Коефіцієнт мультиплікатора капіталу	$K_{mk} = \frac{A}{K_a}$	Ступінь покриття активів (A) (акціонерним) капіталом (K_a)

Показники ефективності діяльності банку

Назва показника	Формула розрахунку	Економічний зміст	Норматив
1. Ефективність операцій з процентними коштами, частка од.	$\frac{\text{Процентні доходи}}{\text{Процентні витрати}}$	Збалансованість процентних операцій банку	Більше 1
2. Рентабельність активів, %	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Активи}}$	Ефективність роботи керівництва банку. Віддача від вкладених коштів. Чим значення вище, тим краще	Не нижче середньогалузевого або середнього значення по групі (I, II, III, IV), в яку входить банк. На сьогоднішній день порогове значення – 1,5%
3. Рівень процентної маржі (кредити – депозити) (чиста процентна маржа)	$\frac{(\text{Процентні доходи} - \text{Процентні витрати})}{\text{Активи}}$	Характеризує ефективність процентної політики. Чим значення вище, тим краще	Не нижче середньогалузевого або середнього значення по групі (I, II, III, IV), в яку входить банк. (порогове значення – 5%)
4. Ефективність роботи банку, частка од.	$\frac{\text{Доходи}}{\text{Витрати}}$	Загальна ефективність роботи банківської установи. Її здатність генерувати дохід	Більше 1
5. Ефективність Комісійної діяльності, частка од.	$\frac{\text{Комісійні доходи}}{\text{Комісійні витрати}}$	Здатність банку заробляти на наданні комісійних послуг	Більше 1
6. Прибуток на одного працівника, грн/чол.	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Кількість працівників}}$	Продуктивність праці працівників банку. Чим значення вище, тим краще	Не нижче середньогалузевого або середнього значення по групі (I, II, III, IV)

Таблиця 3

Показники, що характеризують рівень захищеності банку

Назва показника	Формула розрахунку	Економічний зміст	Норматив
1. Ліквідність (миттєва), %	$\frac{\text{Високоліквідні активи}}{\text{Поточні пасиви}}$	Здатність банку своєчасно виконувати свої зобов'язання за рахунок високоліквідних активів	>20% (або 0,2)
2. Рівень проблемних кредитів, %	$\frac{\text{Проблемні кредити}}{\text{Кредитний портфель}}$	Характеризує якість кредитного портфеля. Рівень простроченої заборгованості в ньому	<5%
3. Коефіцієнт кредитних ризиків, частка од.	$\frac{\text{Проблемні кредити}}{\text{Резерви під кредити}}$	Рівень покриття резервами потенційних збитків від кредитних операцій	<1
4. Загальна валютна позиція, %	$\frac{\text{Відкрита валютна позиція}}{\text{Капітал банку}}$	Характеризує валютну стійкість банку, наскільки капітал банку покриває можливі збитки у разі несприятливої зміни валютних курсів	<30–35%
5. Коефіцієнт співвідношення кредитів і зобов'язань, частка од.	$\frac{\text{Кредити}}{\text{Зобов'язання}}$	Агресивність кредитної політики банку	Оптимально -0,53–0,90; >0,90 – низька кредитна стійкість; <0,53 – загроза збитків
6. Коефіцієнт достатності капіталу, %	$\frac{\text{Капітал}}{(\text{Зобов'язання} + \text{капітал})}$	Співвідношення власних і залучених коштів. Чим вище значення, тим більший ризик беруть на себе власники банку	>10%
7. Співвідношення отриманих і виданих міжбанківських кредитів, частка	$\frac{\text{Кредити видані}}{\text{Кредити отримані}}$	Характеризує тип кредитної політики, що проводиться банком на ринку міжбанківських запозичень	Якщо >1,4, то це загроза для кредитної і фінансової стійкості банку

Таблиця 4

Розподіл балів з урахуванням значення показника

Параметр показника	Кількість балів
Гірше за нижній поріг «сірої зони»	0
Гірше за норматив, але вище за нижній поріг «сірої зони»	5
Краще за норматив, але гірше за верхній поріг «сірої зони»	7,5
Краще за норматив і вище за верхню межу «сірої зони»	10

Таблиця 5

Значення «сірих зон» для кожного із запропонованих у методиці показників

Назва показника	Норматив	«Сіра зона»
1. Рентабельність активів,%	1,5	1,35–1,65
2. Рівень процентної маржі (кредити – депозити),%	>5	4,5–5,5
3. Ефективність роботи банку, частка од.	Більше 1	0,9–1,1
4. Ефективність операцій з процентними коштами, частка од.	Більше 1	0,9–1,1
5. Ефективність комісійної діяльності, частка од.	Більше 1	0,9–1,1
6. Прибуток на одного співробітника, грн/чол.	11000	10000–12000
7. Ліквідність (миттева),%	>20	18–22
8. Рівень проблемних кредитів,%	<5	4,5–5,5
9. Коефіцієнт кредитних ризиків, частка од.	<1	0,9–1,1
10. Коефіцієнт достатності капіталу,%	>10	9–11
11. Коефіцієнт співвідношення кредитів і зобов'язань, частка од.	Оптимально – 0,53–0,90; >0,90 – низька кредитна стійкість; <0,53 – загроза збитків	0,5–0,9
12. Співвідношення отриманих і виданих міжбанківських кредитів, частка од.	Якщо >1,4, то це загроза для кредитної та фінансової стійкості банку	1,25–1,55
13. Загальна валютна позиція,%	<30	27–33

звану «сіру зону», що характеризує значення показника, при якому важко однозначно його оцінити. Тому доцільно використовувати як «сіру зону» інтервал $\pm 10\%$ від нормативного значення.

У табл. 5 наведені конкретні значення «сірих зон» для кожного із зазначених показників, які розраховані на основі нормативних значень.

Для того, щоб врахувати динаміку показників, використовують додаткові бали. У випадку, якщо динаміка зміни показника позитивна, до поточної кількості балів за показником додається 1 бал. Якщо показник максимальний, бали не додаються. Якщо ж динаміка негативна, то відповідно віднімається один бал.

Оцінку рівня стійкості та конкурентоспроможності банку здійснюють за такою формулою (1) [5, с. 97]:

$$S = \sum MAX_i \times P_i + D_p$$

$$P_i = 1,00; K_i > Z_h;$$

$$P_i = 0,75; K_i > t_i; K_i < Z_h;$$

$$P_i = 0,50; K_i < t_i; K_i > Z_i;$$

$$P_i = 0,00; K_i < Z_i;$$
(1)

де S – загальна кількість балів;
 MAX_i – кількість балів i -го показника;
 t_i – нормативне значення i -го показника;
 Z_h – верхня границя «сірої зони»;
 Z_i – нижня границя «сірої зони»;
 K_i – фактичне значення i -го показника;
 D_p – премія/штраф у тенденції зміни i -го показника.

За результатами аналізу банк може отримати один з трьох типів оцінки рівня стійкості та конкурентоспроможності: критичний (менше 80 балів), недостатній (80–110 балів), достатній (110–130 балів). Критична оцінка означає серйозне порушення. Недостатня оцінка свідчить про наявність ряду проблем у діяльності банку,

які в майбутньому можуть стати причиною виникнення кризи. Достатня оцінка відповідає задовільному рівню стійкості та конкурентоспроможності [5, с. 97].

Застосування запропонованого методу оцінки фінансової стійкості банку із використанням інструментарію скоринг-методики та інтегрального показника дозволяє банку не тільки виявляти зародження кризових ситуацій, але й визначати їх причини та знаходити важелі та методи нейтралізації криз та підвищення конкурентоспроможності.

Детальний аналіз факторів, що впливають на рівень конкурентоспроможності обумовлює прямий взаємозв'язок категорії «конкурентоспроможність» з категорією «економічна стійкість підприємства». Підтвердженням цьому є низка методик оцінки конкурентоспроможності підприємства, запропонованих науковцями-економістами, які ґрунтуються на такому індикаторі, як «фінансовий стан або економічна стійкість підприємства». Таким чином, хороший фінансовий стан підприємства буде визначати клімат для залучення додаткових фінансових ресурсів, що, в свою чергу, буде сприяти збільшенню рівня конкурентоспроможності організації. Покращення ж фінансового стану підприємства можливе тільки за рахунок власних коштів, що робить процес розподілу прибутку головним при формуванні економічної стійкості підприємства.

Висновки з проведеного дослідження. Діяльність банківських установ завжди пов'язана з ризиком, наявністю внутрішніх і зовнішніх загроз, що можуть негативно відбитися на економічній конкурентоздатності банку. Економічній конкурентоздатності банку можна охарактеризувати як такий стан банківської установи, який характери-

зується збалансованістю та стійкістю до впливу зовнішніх і внутрішніх загроз, здатністю ефективно генерувати фінансові ресурси для забезпечення розвитку та досягнення поставлених цілей.

У забезпеченні економічній конкурентоздатності банку провідну роль відіграє його фінансова стійкість, що є головною умовою існування й активної діяльності банку. Фінансова стійкість є одним з найважливіших індикаторів фінансової безпеки банку та відображає проблеми та тенденції банківської установи, оскільки саме фінансова стійкість є результатом її розвитку. Проблема забезпечення та зміцнення фінансової стійкості кредитно-фінансової установи породжена необхідністю працювати в умовах невизначеності, підвищеного ризику, дії внутрішніх і зовнішніх загроз. Тому забезпечення власної фінансової стійкості має бути стратегічним завданням кожного комерційного банку задля підвищення фінансової безпеки.

Було запропоновано застосування методу оцінки фінансової стійкості банку із використанням інструментарію скоринг-методики та інтегрального показника, що дозволяє банку не тільки виявляти зародження кризових ситуацій, але й визначати їх причини та знаходити важелі та методи нейтралізації криз.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Антонюк Г.Я. Зовнішні чинники конкурентоспроможності молокопереробної промисловості в умовах розширення ЄС / Антонюк Г.Я. // Вісник Львівської комерційної академії. – Л.: ЛКА, 2006. – № 23. – С. 156–159.
2. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) /

О.І. Барановський. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 759 с.

3. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення : [монографія] / за заг. ред. О. Г. Янкового. – Одеса : Атлант, 2013. – 470 с.

4. Котковський В.С. Чинники забезпечення фінансової складової безпеки банківської діяльності / В.С. Котковський, В.В. Орлов // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2012. – № 38. – С. 50–54.

5. Легостаєва О.О. Забезпечення фінансової стійкості банків в сучасних умовах [Електронний ресурс] / О.О. Легостаєва, Т.В. Самохіна. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/fkd/2012_2/1/2.pdf.

REFERENCES:

1. Antonyuk G.Ya. External factors of competitiveness of milk processing industry in the conditions of EU enlargement / Antonyuk G.Ya. // *Visnyk of Lviv Commercial Academy*. – L.: LKA, 2006. – No. 23. – P. 156-159.

2. Baranovsky O.I. Financial security in Ukraine (assessment methodology and mechanisms of provision) / O.I. Baranovsky – K.: Kiev. nats trad.-ekon. Unt., 2006. – 759 p.

3. Competitiveness of the enterprise: assessment of the level and directions of improvement: [monograph] / per colleagues. Ed. O.G. Yankovy. – Odessa: Atlanta, 2013. – 470 p.

4. Kotkovsky V.S. Factors for securing the financial component of banking safety / V.S. Kotkovsky, V.V. Orlov // *Bulletin of the Economy of Transport and Industry*. – 2012. – No. 38. – P. 50-54.

5. Legostaeva O.O. Ensuring financial stability of banks in modern conditions [Electronic resource]/O.O.Legostaeva,T.V.Samokhin–Accessmode: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/soc_gum/fkd/2012_2/1/2.pdf.

Shmygol N.M.

Doctor of Economic Sciences,
Head of the Accounting and Taxation Department
Zaporizhzhya National University

Kasianok M.A.

Student
Zaporizhzhya National University

MANAGEMENT OF THE FINANCIAL AND ECONOMIC STABILITY OF COMMERCIAL BANK IN CONDITIONS OF ECONOMIC COMPETITION

An important component of the financial system of the state is the banking system, so the problem of economic competition of credit and financial institutions is relevant to all participants in market relations.

In ensuring the competitiveness of the bank, its financial stability plays a leading role. The high level of financial stability of credit and financial institutions ensures the competitiveness of banking activities and provides the basis for modernizing the economy and ensuring its balance. The financial stability of the bank is a prerequisite for its existence and effective activity.

Today, topics related to competition and competitiveness are perhaps the most widespread subjects of research among economists, and judging from the scientific work of domestic and foreign scientists, these studies are quite diverse.

And the very competition forces business entities not to stop at the achieved, but constantly improve themselves, reduce production costs, improve the quality of products (services) offered on the market, improve their competitiveness.

Competitive advantages in the banking sector of the economy depend on competitive relations in the market and are direct characteristics of a bank or a banking product, signs of their differentiation and systematization.

The basis of economic competitiveness of banking activities is a set of measures aimed at achieving the maximum possible solvency and stability of the commercial bank, the liquidity of its balance, the efficient structure of capital and the most profitable directions of its investments, achieved through a clear strategic and tactical planning, analysis and reversal of threats of a financial nature. Indeed, in a stable, efficiently operating bank, there are sufficient funds for solving the problems of information protection, the protection of bank employees, the involvement of all the structures of highly skilled professionals.

Financial sustainability is one of the most important indicators of financial security of the bank, and most of all reflects the problems and trends of the banking sector, since financial stability is the result of the development of a financial institution. The problem of ensuring and strengthening the financial stability of the banking institution is generated by the need to work in conditions of high risk, economic and political instability in the country.

Financial sustainability is a fundamental concept that most accurately reflects the problems and trends of the banking sector development, but among scholars there is no single approach to defining the concept of "financial stability of the bank".

Financial sustainability is a reflection of a stable financial position of the bank. That is, the financial stability of the bank is defined as a qualitative characteristic of its financial condition, which is marked by the adequacy, balance and optimal ratio of financial resources and assets, provided that they maintain sufficient liquidity and solvency, profit growth and risk minimization, and are able to withstand unanticipated losses and maintain a state of effective functioning. A stable financial position ensures the ability of the commercial bank to work effectively, achieve the above objectives, counteracting various risks in the process of operating in the financial services market, and maintain and renew viability in the event of a sudden violation.